

تعامل با جهان با گشوده شدن ذهن ممکن است

عضو انجمن حکمت و فلسفه ایران گفت: انسان یک جهان فیزیولوژیکی دارد که بسته است. یک جهان ذهن هم دارد که باز است. تعامل با جهان با گشوده شدن ذهن ممکن است.

عضو انجمن حکمت و فلسفه ایران گفت: انسان یک جهان فیزیولوژیکی دارد که بسته است. یک جهان ذهن هم دارد که باز است. تعامل با جهان با گشوده شدن ذهن ممکن است.

به گزارش خبرنگار مهر، غلامحسین ابراهیمی دینانی، چهره ماندگار فلسفه و عضو انجمن حکمت و فلسفه ایران در برنامه «معرفت» که از شبکه ۴ سیما پخش می شود، در تفسیر جملاتی از فیض کاشانی درباره ویژگی های متقین اظهار داشت: یکی از مهمترین مسائلی که در تاریخ تفکر بشری مطرح است؛ خیر و شر و خوبی و بدی است.

وی افزود: عالمی که ما در آن زندگی می کنیم، پر از خوبی ها و بدی ها است. بدی یک امر وجودی است یا یک امر عدمی؟ مرحوم فیض کاشانی غیرمستقیم به این مسئله اشاره می کند که اساساً بدی امری است که وجود دارد.

ابراهیمی دینانی تصریح کرد: بعضی ها می گویند بدی ها عدمی نیستند، عده ای هم می گویند زهر عقرب گشوده است، زهر عقرب وجود دارد و کشنده است. مرحوم فیض از طریق تقوا وارد این مسئله شده است. کلمه «تقوا» و «متقی». مؤمنین دارای تقوا هستند، همه مردم با کلمه «تقوا» آشنایی دارند.

این استاد دانشگاه ادامه داد: تقوا یعنی وقایه و «وقایه» یعنی بازداشتن، سپر و حفظ کردن. حق تعالی وقایه ما است، یعنی ما را از بدی ها حفظ می کند. حق تعالی حافظ ما از بدی ها است؛ به شرط آنکه به حق تعالی توجه داشته باشیم. اگر کسی به حق تعالی توجه داشته باشد، هدایت را از او بخواهد و در پرتو نور حق حرکت کند، گمراه نمی شود؛ از یک سو حق تبارک و تعالی وقایه ما است، از سوی دیگر، ما هم وقایه هستیم.

وی با اشاره به یکی از آیات قرآن گفت: آن چیز خوبی که به انسان می رسد، از جانب خداست، اما اگر بدی به انسان برسد، از جانب خدا نبوده بلکه از جانب خود انسان است. هیچ قطره ای نمی بارد و نسیمی نمی وزد، مگر به امر خداوند. کل امور به دست خداست.

ابراهیمی دینانی اظهار داشت: عالم هستی صعود و نزول و خوبی و بدی دارد؛ منتهی هر چه از طرف بالا بیاید، حق است. بالا به پایین اشراف دارد، ولی پایین به بالا اشراف ندارد. اگر انسان عمل بدی انجام دهد، به دلیل هواهای نفسش است؛ شهوات و خواسته های غیرمعقول. انسان عقل، شهوت و خواسته های نامعقول دارد. اگر با عقل حرکت کنیم، معقول است، اما اگر بخواهیم با خواسته های نفسانی حرکت کنیم، نمی توانیم به بالا برویم.

چهره ماندگار فلسفه گفت: ما در عالمی زندگی می کنیم که عالم ارتباطات است. زندگی ارتباط است با آدم ها، کشورها و همسایه ها. ارتباط در سه کلام خلاصه می شود؛ گفتن، شنیدن و تعامل.

وی ادامه داد: بعد از گفتن و شنیدن، ما تعامل پیدا می کنیم با آنچه که گفته و شنیده شده و باید آن را در عمل پیاده کنیم. تعامل مقام اول است، نظری است که باید در عمل به کار آید. از گفتن، شنیده شدن و تعامل با جهان، ارتباط حاصل می شود.

چهره ماندگار فلسفه با بیان اینکه ارتباط سیال است، گفت: انسان همواره در حرکت است و توقف در زندگی و عالم نیست. انسان سالک است و همواره دارد می رود؛ هم متحرک است و هم متحول.

ابراهیمی دینانی افزود: ما مرتب در حال گذر و عبور هستیم و مقصد اصلی ما به سوی حق تبارک و تعالی است و به سوی غیرمتناهی همچنان در حال حرکت هستیم. این معنی سلوک و سالک است.

وی تصریح کرد: کلمه «انتقاد» از نقد می آید، نقد هم یعنی شناختن و بررسی دقیق امور. اگر ذهنی نقاد نبود، به زندانی تبدیل خواهد شد که هیچ زندانی به گردش نمی رسد.

عضو انجمن حکمت و فلسفه با اشاره به کلمه «لَعَلَّ» گفت: درنده بودن برای گرگ ضروری است، قدسیت برای فرشته هم ضروری است. فرشته برای همیشه مقدس است. درنده هم برای همیشه درنده است. در این میان انسان مقدس است یا درنده؟ هم هیچ کدام و هم هر دو. انسان هم مقدس است و هم می تواند پاک باشد. همچنین انسان می تواند از جبرئیل هم پاک تر و از گرگ درنده تر باشد.

به گفته ابراهیمی دینانی، انسان ترکیب است. هر موجودی از عناصر اصلی ساخته شده است. بدن انسان هم مانند هر جسم دیگری از عناصر ساخته شده است. روح انسان هم ترکیب دارد. انسان یک جهان فیزیولوژیکی دارد که بسته است. یک جهان ذهن هم دارد که من آن را جهان فیزیولوژیکی نمی دانم. جهان ذهن باز است. در عین اینکه ذهن باز و گشوده است بر روی جهان هستی، اما انسان ها این در را به روی خودشان می بندند.

وی در پایان خاطرنشان کرد: تعامل با جهان با گشوده شدن ذهن ممکن است. ذهن بسته از تعامل برخوردار نیست.